

2/2017

KNIŽNÍ ZNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

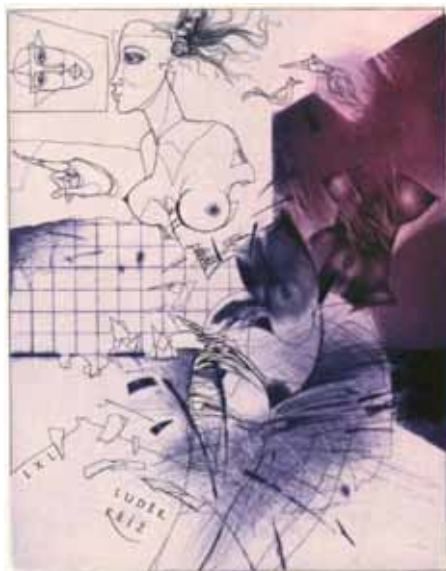

*Rea Šímlíková, Mystery of Anubis,
Ex libris B. Rath, C2+C4+C7, 2010*

TRIUMFÁLNÍ NÁVRAT TEPLICKÉHO RODÁKA JIŘÍHO BRÁZDY

Lázeňské město Teplice otevřelo novou reprezentativní výstavní síň!

Je kousek nad muzeem v parku a nese název GALERIE ZAHRADNÍ DŮM. Jejím

Jiří Brázda, C2+C4+C7, 2016

kurátorem se stal docent Vladimír Šavel a disponuje rozlohou celého 1. patra v budově bývalé burzy.

Světově uznávaný akademický malíř a grafik Jiří Brázda, člen SSPE, dostal u příležitosti svých šedesátých pátých narozenin možnost jako první vystavovat zde své obrazy, grafické cykly, brilantní volné listy a jedinečná exlibris.

Na vernisáži ve středu 26. dubna 2017, kde bylo doslova narváno, došlo k dojemným setkáním s přáteli, s nimiž se J. Brázda dlouhá léta nesešel. V katalogu autor vzpomíná: „*Mé dětství v Lázních Teplice bylo radostné. Byl jsem obyčejným klukem, velká zahrada kolem vily*

nabízela všelijaká dobrodružství, rodiče mi poskytovali úplnou volnost, a tak jsme s kamarády podnikali napínavé výpravy do okolí.“ Zde začínal svou uměleckou dráhu nesmělymi docházkami do „lidušky“ a k profesorovi Vladimíru Veselému, který mu půjčil knihu o surrealitech, jejichž tvorbou byl okouzlen a natrvalo zasažen. Dokonce si krátce vyzkoušel zaměstnání malíře kulís ve zdejším Krušohorském divadle.

S přípravou výstavy si dal autor jak při výběru a umístění pěti obrazů, tak při instalaci 27 panelů s volnou grafikou a 24 exlibris velmi záležet.

V oválném sálku dominovaly v prozářené malbě tři ženské akty v životní velikosti (*Rozum, Cit a Sex* z r. 2011) a v dalších místnostech jsme měli možnost seznámit se s jeho pestrou grafickou tvorbou převážně z posledního desetiletí. I když v ní stále převažuje námět ženského aktu, který zůstane patrně jeho celoživotní prioritou, objevují se zde rovněž přírodní motivy a filosofická symbolika.

Defilují tu ženy štíhlé a vyzývavé, ve všech možných podobách, v tajemných zákoutích či situacích. Často jde o kontrasty mezi líbezností ženských tváří a/la Rafael či Botticelli a úmyslnou deformací proporcí těla, hlavy a končetin. Nechybí ani sarkasmus, nadsázka či ironie.

Z grafických cyklů byly vystaveny *Čtyři roční období* (2005), *Sedm smrtelných hříchů* (2010), vzácný cyklus *Via crucis* s 10 opusy (1989), *Přírodní živly* (1991), *Píseň písni* (2007) a miniatury *Den a noc* (2004) a *Muž a žena* (1982).

Tvůrce zde až s rozmařile bohatou nabídkou soustředil své nejlepší grafické výtvary v mědi, mistrovsky zvládnuté kombinovanou technikou mědirytu (C2), suché jehly (C4) a mezzotinty (C7).

Samozřejmě že jde o dílo navýsost osobité a nadčasové, které nelze jednoznačně zařadit, i když jsou patrné náznaky jistého poučení ze všech moderních směrů a uměleckých výbojů, které vstřebal jako vhodné vzory pro svůj vlastní výraz, např. zjevná **dekorativnost** blízká secesi, **snová atmosféra** charakteristická

Jiří Brázda, C2+C4+C7, 2016

pro surrealisty, **pohybová vášeň** typická u futurismu, **zkratkovitost** (leckdy až do ostrých hrotů) připomínající abstrakci a expresionismus a konečně **elegance**, již byla silně obdařena díla z éry novoklasicismu.

Každopádně je bezkonkurenčně dominujícím českým umělcem v oboru drobné užitě grafiky a pro svou suverénní kreslířskou dovednost zraje v osobitého mistra portrétní grafiky (viz opus *In memoriam O. Kulhánek* z r. 2015).

Před pěti lety dospěl Karel Žižkovský ve svém článku o jubilantu Jiřímu Brázdovi

k názoru, že již dosáhl stadia absolutní technické dokonalosti svých grafik a položil si otázku, jak se bude dál vyvíjet jeho virtuózní kresba, zda ještě překročí pomyslnou hranici svých řemeslných dovedností a grafických fines, zda obohatí svá tajemná sdělení o nové náměty. Jisté nebezpečí tematického stereotypu číhá prý už ve službě sběratelům exlibris při zadávání námětů podle jejich přání.

V poslední době do života umělecké dvojice Jiřího a Jarky Brázdových vstoupilo zásadním způsobem dvojí stěhování. Rozhodnutí opustit Prahu v roce 2010 nebylo jednoduché, zvláště pro manželku s její aprobačí učitelky výtvarné výchovy a orientací na volnou kera-

Jiří Brázda, C2+C4+C7, 2016

mickou tvorbu. Ale nabídka pronájmu v nejkrásnější poděbradské secesní vile *Kouřimce*, téměř naproti lázeňské kolonádě na okraji parku se nedala zkrátka odmítnout. Osud tomu chtěl, aby z lá-

žeňského prostředí vyšel a ve zralém věku se do něj vrátil. Památnou vilu *Kouřimku* vyprojektoval architekt Josef Fanta a v roce 1910 ji postavil pro rodinu Geiselreiterových z Kouřimi stavitel Josef Koch z neomítnuté opuky v kombinaci se zdívem z červených cihel. Mistra Brázdu starý dům doslova okouzli.

Jiří Brázda, C2+C4+C7, 2014

Při mé zdvořilostní návštěvě v jeho novém slunném ateliéru neskrýval nadšení z krásné přírody. Budí je prý zpěv ptáčků v korunách stromů. Na balkon před kuchyní si dali budku a každé ráno při snídani pozorují, jaký druh opeřence přiletí. Pořídili si kvůli tomu atlas ptáků a mají ho dobře prostudovaný. Nejraději by byl však pořád na kole na rovných cyklostezkách podél Labe. Aktuálně je však nutná oprava domu spojená s jeho prodejem. A tak je čeká po pěti letech druhé stěhování z *Kouřimky* do bytu tři sta metrů

vzdáleného; v lázeňském areálu tedy zůstanou.

Osobně se domnívám, že změna životního prostředí může vnímavého umělce inspirovat. Když se Ota Janeček odstěhoval z Prahy do starého mlýna na venkov, ubývaly grafiky s ladnými křivkami ženských aktů a přibývaly motivy zapadajícího slunce, ptáčků a třeba i linie prostých stébel trávy.

Také u Mistra Brázdy se v posledních pracích více objevují přírodní motivy; na obrazech s jeho obvyklou ženskou tematikou se objevují ptáci a stromy a v jeho typicky decentní barevnosti se jeví náznaky přechodu od zemité hnědi k okrům a k fialovým, zeleným a karmínovým odstínům. V poslední grafické tvorbě dochází k uvolnění prostoru s větším průnikem světla.

Jeho velkým vzorem je stále Max Švabinský; v bytě mu visí jeho velká mezzotinta *V lese* – akt z r. 1912. Bude i on po vzoru nestora české grafické školy pokračovatelem programu *Přírodu obdivuj vždy a všude!?*

V jeho uvolněné kresbě se světelnými kontrasty, stíny a polostíny a z promyšleného rytmu čar od jemných vlásečnic až po ostré vrypy rydlem se svéráznou kompoziční harmonií se dá vystopovat slibný potenciál muzikálnosti. Bude tím novým, výraznějším podnětem hudba? Posune se jeho tvorba k větší abstrakci? Ovlivní jeho budoucí tvorbu cesta na Dálný východ? Každopádně netrpělivě očekáváme další překvapení na jeho poetické tvůrčí cestě, kdy jeho brilantní virtuosita v dokonalém precizním provedení bude směřovat k dosažení nejvyšších možných uměleckých vrcholů.

Jiří Ort

NĚŽNÝ KRESLÍŘ KAREL BENEŠ

Jsou umělci, jejichž tvorbě jsem neporozuměl nikdy, jsou další, u nichž mi dlouho trvalo, než jsem k nim dozrál, ale jsou i tací, a letošní jubilant Karel Beneš k nim patří, jejichž dílo a kultivovaná tvorba mě oslovila na první pohled. Něco jako láska? Možná, a proč ne, člověk nemusí

Karel Beneš, L4, 2016

milovat jen ženy, rodinu, vlast, ale i kvalitní umělecké dílo. Karel Beneš, akademický malíř a grafik, absolvent Vysoké školy uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru prof. Antonína Strnadela, mě oslovil a trvale okouznil svou kresbou. Čistou, jistou, někdy jen vlasově tenkou, jindy výraznou, ale vždy přesvědčivě živou a kultivovanou. Ta se pro něj stala základem a ovlivnila na celý život jeho rozsáhlou tvorbu. A vůbec nezáleží na tom, zda se jedná o vynikající ilustrace (jím vyzdobených knih najdeme na jeho

kontě více než šedesát) nebo volnou grafiku či pastel. Nás sběratele exlibris zajímají pochopitelně lístky věnované českým i zahraničním sběratelům, na nichž zachytil a svým neopakovatelným rukopisem zpracoval motivy všech žánrů. Žena se před námi zjevuje cudně zahalená, jindy lehce provokující svými půvaby, krojovaní šohajové předvádějí své cifrování, aby dokázali svým tanečnicím jistotu, zručnost a odvahu. Krajina zachycená lehkou linkou ožívá do krá-

Karel Beneš, L4, 2013

sy, je plná půvabů, někdy od jara až do zimy. Kresby měst, zámků a hradů jsou svědectvím o znalosti toho, co Karel Beneš zpracovává do harmonických celků, půvabných seskupení, do nichž přidává a citlivě umisťuje vzorně napsaný text *Ex libris* a jméno objednatele. Každý lístek je drobným skvostem, vypráví malý příběh, je nositelem uzavřeného děje, je svědectvím o nevšedním talentu jejich zpracov-

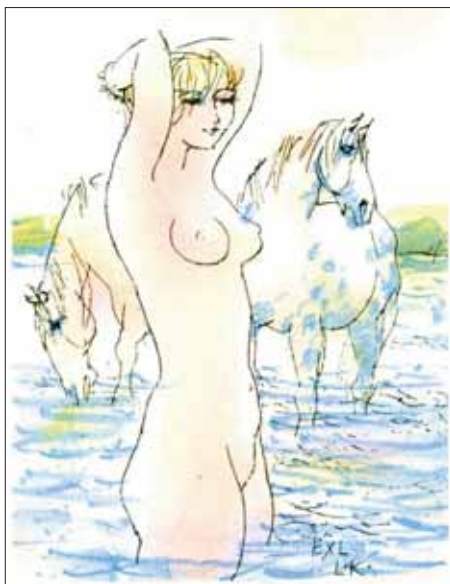
vatele. Někdy můžeme nabýt dojmu, že barvami autor šetří, jsou decentní, jen lehce nahozené, zdánlivě jen podtrhují, doplňují kresbu, ale jindy zazáří ve své jasnosti a dokazují, že autor s rozmyslem řeší atmosféru každého listu, byť je sebe-nepatrnější.

Taková procházka poetickou tvorbou Karla Beneše je velikým, hodnotným, vysoce zajímavým zážitkem a vždy příjemná a potěší naše smysly. Dokazuje, že dobré umění stále žije, nezapadne v marastu „neumění“ a je ceněno těmi, kteří umění milují, obdivují a pro něž se

soucí poselství a přání radosti do nového roku.

Jak mám zakončit tuto drobnou letošní gratulaci k osmdesátým pátým umělcovým narozeninám? Snadno! Vezmu si do ruky jeden relativně drobný list, na němž zachytil a sugestivně nakreslil masopustní veselí na moravské vesnici. Budu se usmívat spolu s klauny a maškarami, štrngnu si sám se sebou dobrou trnkovicí, ale jen tak symbolicky, a připiji Karlovi na zdraví. A budu si k tomu zpívat: „Mnoga ljeta, mnoga ljeta, mnoga ljeta, živijó!!!“ Živijó, živijó, živijó milý příteli!

Karel Žižkovský

Karel Beneš, L4, 2013

stalo vytržením z každodenní všednosti a nudy. Mám rád Karla Beneše, obdivuji jeho jemnou kresbu. Jsem ctitelem každého drobného lístku, který z jeho ateliéru každoročně dostávám s přípisem Pour féliciter, a tak se těším, že i v příštích letech otevřu znovu obálku nadepsanou jeho rukopisem a objevím grafiku ne-

RENATA REA ŠIMLÍKOVÁ – TŘI SMĚRY – JEDNA UMĚLECKÁ OSOBNOST

Není pro mě překvapující, že Rea Šimlíková, sochařka, malířka, grafička a podle mého názoru i výtvarná vizionářka, přišla na svět právě na Kroměřížsku. Tento

Rea Šimlíková, C2+C4+C7, 2014

kraj byl vždy spojován s uměním, vědou a požehnanou bohatostí země. Potvrzuje to i fakt, že se v Kroměříži narodil Max Švabinský, který se, ač dosáhl v umění těch nejvyšších met, svými myšlenkami a postoji k této lokalitě vždy vracel a často sem i zajížděl.

Pro umělce obecně, zvláště pak pro ženu, není lehké měnit materiál a nástroje při realizaci uměleckých děl. Rea Šimlíková mění při své tvorbě jak nástroje (kladivo, dláto, štětec, rydlo), tak materiály (kámen, dřevo, sádku, měděnou desku, plát-

Rea Šimlíková, C2+C4+C7, 2014

no, papír) a zapojuje při tom své tělesné a duševní schopnosti (sílu, zrak, motoriku, trpělivost a vytrvalost). Její umělecká díla vznikají za přítomnosti fyzické zátěže a pocit uspokojení přichází až po zdárném dokončení díla. Všechny své

výtvarné obory zvládá bravurně a jejich různorodost nemá vliv na snížení kvality ani jednoho z nich. Všechna umělecká činnost jí stále přináší radost z díla, i když v poslední době preferuje malbu.

Rea Šimlíková, C2+C4+C7, 2012

Pro umění je obecně důležité, že je pro ně obzor vědění obsahově všeobjímající již od doby, kdy se rodil lidský čas a dále přes antiku a biblickou dobu až po renesanci, ke které se vždy časovou smyčkou vracíme jako do přístavu klidu a spočívání. Výsledek výtvarné práce má vždy v sobě pocit naděje, buď současné, nebo budoucí.

Autorkou často zobrazovaná cudná mladá žena ve vnucené roli odalisky, která nese bez viditelné pokory svůj osud, donucená k poslušnosti svých citů neoblomnou černou otrokyní nebo dravou šelmou, dává smyslnou možnost kon-

trastu světla a stínů, kterou Rea umí ve svých obrazech beze zbytku využít.

V grafice se Rea většinou orientuje na klasické techniky, ale obvykle grafiku přímo nebo nepřímo využívá jako reálnou zamýšlenou přípravu (skicu) k budoucí malbě. V malbě užívá především techniku mistrů minulých věků a v sochařství vždy hledá spojení sochy s aktuálním prostorem a účelem tvořeného díla.

Její dosavadní grafickou tvorbu lze obsahově jen těžko zařadit. Vycházíme-li z Dürera (umělecky, stylisticky i obsahově), lze snad použít pojem „mystický realismus“.

Zahraničních i domácích cen, kterých má v rámci grafiky a exlibris mnoho a jsou

Rea Šimlíková, C2+C4+C7, 2012

z rodu prestižních, dosahuje Rea precizním výsledkem své tvorby a znalostí zobrazovaného a tvořeného. V tvorbě exlibris zná své cesty, ze kterých nesejde,

ať zadavatel jakkoliv argumentuje. Sám jsem to zažil!

V její osobnosti je jakoby zafixován biblický příběh pramáti Evy, která jako dokonale stvořená krásná žena přeměnila rajskou sonátu díky snaze poznat nepoznané a nepoznatelné v dědičně drsnou realitu lidského rodu s atributem opakované bolesti včetně hmotného nedostatku, nedostatku lásky, ale i krásy. Eva, had a Adam, to je podivný trojlístek, který má počátek v ráji, ale na tomto počátku zůstává! Při hledání ráje vidíme příkazujícího anděla a hada, který nás pozoruje. Možná, že novodobá Eva, jak to Rea naznačuje, má už plán návratu do ráje a cestu k němu již vyznačuje přes hornaté krajiny s vodní plochou ve svých obrazech. Je zde ovšem řada překážek a protivenství, ale služby nalezených převozníků jsou pozemsky úplatné a tajemství zahrad na protějším břehu je tak lákavé a neopominutelné!

Muži v jejích grafikách a obrazech jsou vždy ve vyčkávací pozici pozorovatele, který váhá. V grafikách je to obvykle malá postava málo úspěšného provazochodce, který hledá konec provazu, tedy příběhu, ale nikoliv ve snaze něco objevit, ale jen šťastně přejít!

Tak jako Eva a Adam při vyhnání z ráje i my se občas otáčíme ve snaze ráj alespoň krátce zhlédnout. Někdy pro krásný Bohem stvořený objekt, jindy pro naději, že něco krásného a potěšujícího objevíme nebo uvidíme. Některým umělcům se v minulosti ráj zhlédnout podařilo, zejména těm renesančním. Z nám blízkých novodobých umělců bych jmenoval Ludmilu Jiřincovou a Albinu Brunovského, kteří už nejsou mezi námi, ale jejich rajske dílo přetrvává. Přes poselství Krále králů snad svojí tvorbou

ráj nalezli. Ten pozemský zcela určitě, a nejen pro sebe.

Pozemský ráj zasazoval Albín Brunovský do krajiny lesů, ovocných a zeleninových zahrad a já vím, že Rea Šimlíková spojuje svůj ráj se zahradou s rajskými jablíčky, které teprve v budoucnu zasadí, ale jejichž vůni a chuť vnímá již dnes. Přejeme jí tuto fantazii a děkujeme jí za pocit nadějně krásna, které nám svojí tvorbou v dnešní neklidné době neustále rozdává. Díky za tvorbu, která naše vědomí hladí, milá Reo.

Karel Kropík

V přehledu uvádíme **ocenění tvorby exlibris R. Šimlíkové** v minulých deseti letech: *Bibliographical Contemporary International Exlibris Artist – 10 artists of the world (2008)*; *Nomination for the Grand prize, 12th/13th International Biennale of Small Graphics and Exlibris, Ostrów Wielkopolski. Poland (2008/2010)*; *The Excellent Prize, San Min Cup, Shanghai International Exlibris Competition (The 5th/6th Shanghai Fu Xian Zhai International Exlibris Invitational Exhibition in China 2011/2012)*; *II. Prize, 14th International Biennale of Small Graphics and Exlibris, Ostrów Wielkopolski. Poland (2014)*; *III. Prize – Bronze Medal, 4th Guangzhou International Exlibris and Miniprints Biennial, China (2016)*; *Honour Prize Certificate, 2th International Exlibris Competition, Varna, Bulgaria (2016)*.

GRAFIK KAREL MUSIL

S grafikem Karlem Musilem jsem se poprvé setkal na sjezdu SSPE v Opavě v roce 2004. K jeho stolu nás přivedl známý sběratel a tiskař Stanislav Solař, který nám tehdy řekl: „Toho si hlídejte, ten se ještě ukáže.“ A měl pravdu!

Uplynulo několik let a já jsem uviděl první větší výstavu grafika Karla Musila

a nestačil jsem se divit – listy plné exprese a dynamiky. Zprvu symbolická s dominujícím tématem osamění, se souborem člověka s okolním světem, vztahem muže a ženy, a to ne vždy harmonickým. Jeho kresebný vývoj směřoval stále více k figuře, kdy nositelkami děje byly nejčastěji dívčí postavy, které výtvarný

Karel Musil, C4+rulety, 2017

záměr podtrhly, aniž by na první místo kladly erotický akcent. Podle kresebné jistoty a zvolených témat je zřejmé, že se jedná o talentovaného výtvarníka. Grafika se stala jeho stěžejním vyjadřovacím prostředkem a dosáhl v ní již značné suverenity. Sleduji jeho tvorbu dvanáct let a vývoj je zřetelně pozitivní. Neustrnul, zraje jako víno. Jeho práce v technice suché jehly a rulety jsou stále preciznější a jemnější. Jeho grafiky mají autorský rukopis a jsou přesvědčivé. Objevuje se v nich větší hloubka a práce s prostorem. Svě grafiky si tiskne sám, většinou ve ví-

cebarevných variantách. I jeho tiskařská práce prodělala pozitivní vývoj; tisky jsou na velmi dobré úrovni, za což vděčí mimo jiné akademickému malíři Jiřímu Brázdovi, který mu ochotně s technikou tisku poradil. Myslím, že tuto pomoc je třeba velmi ocenit, protože dnes není příliš časté, že by někdo radil ke zlepšení své možné konkurenci. Je to jistě věc charakteru osobnosti.

Výsledkem práce K. Musila jsou grafiky osobité originality a poezie. V této souvislosti se nemohu nezmínit o Karlově partnerce Ladě, která je pro něj oporou v rozhodných chvílích, ale také poetickým vzorem v jeho souborech o živlech, vesmíru, múzách apod.

V poslední době se autor věnuje rovněž portrétu a má v úmyslu vytvořit v exlibris velký soubor na téma osobnosti světové kultury. Pokud mohu soudit podle prvních listů a podle prvního souboru, který vytvořil pro sběratele v Moravské Třebové v cyklu *Čtyři roční období v hudbě*, máme se na co těšit. O tom, že příznivý názor na grafiku Karla Musila nemám jen já, ale mnoho dalších milovníků grafiky od nás i ze zahraničí, svědčí dosud vytvořených 170 listů exlibris. Známkou úspěchu je také splnění jeho životního snu být výtvarníkem na volné noze a to se mu již od roku 2016 daří. Přeji Karlu Musilovi do dalších let hodně úspěchů a zdraví a nám sběratelům hodně jeho krásné grafiky.

Vladimír Koblovský

MARINA RICHTER V SOUČASNOSTI

Dnes již dokonale naturalizovaná, ale do svých jednadvaceti let ruská výtvarnice Marina Richter, žijící ve Zbraslavi, přemistuje v tichém zákoutí své japonské

zahrady kameny či bonsaje podle aktuální nálady a filosofického rozpoložení. Japonská zahrada je totiž momentálně jejím novým způsobem sebevyjádření, které není možné na papíře, v obraze či

Marina Richter, L1, 2008

v keramice. Tvorba exlibris pro náruživé sběratele a její obdivovatele musí prostě pár měsíců počkat. Nic na tom nemění to, že je uznávanou **přední autorkou české grafiky**, a to díky svému talentu, píli a houževnatosti.

Tuto svoji oázu pohody, míru a harmonie si založila v roce 2006, ale stále není u konce. K padesátým narozeninám si dopřála zahradní úpravu s kompozicí řeky života – od překonání úskalí mládí přes obtékání osudných balvanů, které se připeletly do jejího žití, s řadou krko-

lomných zataček až po vizi smysluplného konce.

O cestě grafičky za tvůrčími úspěchy vypráví dokumentární film s prostým názvem *MARINA*, který natočil brněnský fotograf a filmař Petr Baran (*1943). Pro nepopiratelnou autenticitu získal tento snímek 1. cenu na 49. přehlídce a soutěži amatérských filmů *Střekovská kamera 2016*.

Marina Richter, L1, 2005

Síla tohoto dokumentu je v intimitě vyprávění umělkyně s akcentem v řeči, se stopami smutku a zoufalství v hlasovém projevu a v jedinečné ilustraci jejím dílem vytvořeným navzdory několika opakovaným těžkým zkouškám, kdy pokaždé vítězila její osobnost. Tak jako se nezapomenutelná zpěvačka Edith Piaf, plná citu a slunce, rozdávala beze zbytku, tak i tato křehká a drobná výtvarnice, která jí připomíná jak svým zjevem, tak i osudy, rozdává marnivě krásu svých výtvarných prací. S překypující výtvarnou kreativitou a při dokonalém osvojení grafických

technik dosáhla vrcholných met v grafickém umění. Její grafiky mají francouzský šarm, smutek ruské duše a tajuplnost holandských mistrů.

Jiří Ort
*Zájemce o soutěžní demoverzi dokumentu **Marina** odkazujeme na adresu: Petr Baran, Černého 789/23, Bystrc, 635 00 Brno. Tento dokument byl po dvakrát odvysílán na ČT Noe.*

Marina Richter se narodila 21. 6. 1962 v Moskvě, kde absolvovala Střední uměleckoprůmyslovou školu. Své výtvarné vzdělání dokončila na VŠUP v Praze v r. 1990 v oboru ilustrace a grafika.

SOCHAŘ, GRAFIK A MALÍŘ MILOSLAV LHOTSKÝ

Narodil se 28. 3. 1932 v Pouchově (Hradec Králové). Od roku 1945 žije a bydlí v Trutnově.

Říká mi „kamaráde“ a já ho oslovuji „Mistře“, neboť při pohledu na jeho tvorbu

Miloslav Lhotský, C4, 2003

nemohu jinak. Neznám výtvarníka s tak širokým a přitom tak výjimečným dílem. Již od základní školy docházel na výuku kresby k řediteli školy.

U svého otce se vyučil kovářem-zámečnickem. Stisk jeho ruky, jeho sochy a objemné kovové artefakty svědčí o veliké síle. Přesnost a poctivou práci lze nalézt v jeho veškerém konání.

V letech 1947–1952 studoval na Vyšší škole uměleckého průmyslu v Jablonci nad Nisou (prof. V. Pokorný), obor zpracování skla a kovu. Zde se rozvinula nejen jeho fantazie, ale i schopnost všechny své realistické i snové představy uskutečnit. A může se zdát neuvěřitelné, kolika různými způsoby je schopen se jediný umělec vyjádřit.

Výpis technik užitých M. Lhotským by byl jen opisem všech existujících.

Velmi pozoruhodné jsou jeho metalické koláže doplněné malbou, práce cizelérské i nevšední soubor artefaktů, kde ožívají části starých, dávno nepoužitých předmětů.

Jsou výtvarníci, kteří stále hledají svůj rukopis, Mistr má svůj rukopis v různosti. Z jeho díla vyzařuje souznění tvarů, vztahů i myšlenek. Tvary a křivky květin, ženských těl, hudebních nástrojů, ale i architektury vytvářejí krásný svět umění, kde nalezneme rovněž auta, klauny a pohádkové bytosti.

Soupis exlibris a novoročenek M. Lhotského sestavil s autorem Pavel Janata a vydal pro přátele grafiky v březnu 2008 s obrazovou přílohou Jiřího Vinklera.

I přes vysoký věk M. Lhotského vznikají v jeho ateliéru stále nová díla, která dokazují, že tvůrčí invence mistra není vyčerpaná, a jen potvrzují názor, že *umění nikdy neprozrazuje své poslední tajemství*.

Roland Günther

ŽIVOTABĚH SKROMNÉHO VETERÁNA A SBĚRATELE JIŘÍHO SOUKUPA

V pátek 30. června 2017 se dožil krásných devadesáti let pražský rodák, čestný člen SSPE a obětavý funkcionář, působící ve spolku od r. 1967, Jiří Soukup. Málo se ví, že při zastupování nepřítomného předsedy Karla Samsišáka svedl v té době úspěšný boj o setrvání našeho spolku v Klubu Savarin. Proslavily ho jednodenní výstavy grafiky a novoročenek na Ministerstvu zemědělství v paláci na Těš-

Josef Zedník, CRD, 2016

nově, které trvají dodnes. Po odchodu do Hradce Králové se významně zapojil do práce v tamější sekci SSPE a v Unii výtvarných umělců. V Galerii na mostě působil jako kurátor a spolupracovník při organizování přehlídek Žeň/Žatva,

což rovněž trvá do současnosti. Důkazem je připravovaná vernisáž výstavy *J. Soukup 90 – Život se sportem a uměním*. V jeho sbírce převládají grafiky s náměty koní, žen a sportů od výtvarníků domácích i zahraničních, najdeme zde i vlastní tvůrčí pokusy autodidakta. Je aktivním členem KPVU v Ústí nad Orlicí. Osvědčil se jako publicista a překladatel.

Čím je pro nás jedinečný, neopakovatelný a nedostižný, je jeho způsob života od útlého mládí – počínaje vstupem do Sokola. Jeho životní krédo lze vyjádřit dvěma slovy: **atletika i estetika**. Ve škole jsme se smávali učiteli dějepisu, který často začínal svůj výklad slovy: *již staří Řekové*, ale u kolegy Jiřího našly antické ideály kalokagathie (harmonického souladu a vyváženosti tělesné i duševní krásy a dobroty, ctnosti a statečnosti) velké porozumění a jsou základem jeho zdravého životního stylu. Jak jsem tohoto inženýra agronoma, zootechnika a chovatele koní důvěrně poznal, je stále přesvědčen o tom, že krásné a dobré patří k sobě. Ztotožňuje se s ideály hlásanými Miroslavem Tyršem, spoluzakladatelem Sokola.

Asi bych měl u příležitosti významného jubilea zmínit Soukupovy sportovní úspěchy: v jezdeckém a dostihovém sportu dosáhl 17 vítězství, v atletice drží veteránský rekord ve skoku vysokém a v jezdeckví v steeplechase na 2000 m. Jeho doménou jsou veteránské vytrvalecké běhy a běhy do vrchu; na mistrovství světa v r. 2008 vybojoval stříbro a v Polsku v r. 2010 zlato. Běžet maraton byl jeho sen již od dětství, ale na první start se postavil až ve 48 letech. Běžel nejen 50. ročník Mezinárodního maratonu míru v Košicích v r. 1988, ale i slavnou trať v Řecku – z Marathónu do Athén. V r.

2012 ve svých 85 letech byl prohlášen nejstarším maratoncem České republiky všech dob. Má rád cyklistiku a dálkové i otužilecké plavání.

Za veřejně prospěšnou činnost byl v roce 2015 uveden do Síně slávy města Hradec Králové a ve stejném roce mu město Kouřim udělilo titul dobrovolník roku a později i čestné občanství.

Namátkou uvádím, co zvládl tento obětavý a obdivuhodný nezmar v poslední době: v celostátním tisku se dovidáme, že v úterý 14. března 2017 s Ing. Jiřím Kolaříkem otvíral výstavu novoročenek v sále ministerstva zemědělství v Praze-Těšnově a už ve čtvrtek 23. března 2017 se účastnil 15. ročníku udělování ceny Křesadlo 2016 pro obyčejné lidi, kteří dělají neobyčejné věci. Slavnostní ceremoniál se odehrál v sále ústeckého muzea. Dne 15. dubna 2017 na velikonoční Bílou sobotu jsme viděli Jirku Soukupa v TV Barrandov, jak běží pardubickou vytrvalostní trať na 10 km. Že nemá pořádně čas ani oslavit své devadesátiny dokazují přihlášky na několik akcí pro veterány – mimo jiné na 12 km Rychtářskou trať v Ústí nad Labem, kterou slíbil běžet 9. září 2017!

Kéž ve zdraví a spokojenosti všechny letošní plány zvládne!

Milý a moudrý kolega Ing. Jiří Soukup na svou letošní novoročenku od Josefa Zedníka umístil známé Platonovo poselství: *Starajíc se o štěstí těch druhých, nacházíme své vlastní*.

Není nic výstižnějšího, co by charakterizovalo vzácnou osobnost přítele Jiřího a jeho celoživotní činorodost pro potěchu nás všech – sběratelů a milovníků umění!

Jiří Ort

SKUTEČNOST HOSPODAŘENÍ V ROCE 2016 A ROZPOČET NA ROK 2017

<i>Příjmové položky:</i>	<i>Skutečnost 2016 v tisících Kč</i>	<i>Rozpočet 2017 v tisících Kč</i>
Členské příspěvky	278,7	270
Příspěvky na tiskový fond	1,3	1
Inzerce	0	0
Podíl z prezenčních aukcí	7,4	6
Podíl z internetových aukcí	36,4	35
Prodej spolkových publikací a grafik	146,3	200
Aktivní úroky	0,2	0
Sjezd	202,2	130
Ostatní	2,4	0
Celkem příjmy	674,9	642
<i>Výdajové položky:</i>		
Časopis Knižní značka a přílohy	105,6	110
Soupisы exlibris a novoročenek	4,3	20
Grafické listy, soubory a publikace	194,4	200
Slovník tvůrců exlibris	0	22
Sborník pro exlibris	0	80
Výstavy	3,2	8
Nájemné	18,4	50
Režijní náklady na činnost spolku	58	220
Bankovní poplatky	8,7	9
Archiv	12	12
Sjezd	203,5	130
Účetní evidence	12	12
Finanční podpory ze strany SSPE	0	6
Ostatní	0	0
Kongres FISAE 2018	22,9	10
Celkem vydání	643	889
Hospodářský výsledek	+31,9	-247

Hospodaření spolku skončilo v r. 2016 s přebytkem 31 900 Kč. Největší úspora 80 tisíc Kč vznikla tím, že nebyl vydán Sborník 2016. Nepodařilo se vybrat členské příspěvky v plné výši. Sjezd v Hradci Králové skončil s mírnou ztrátou 1,3 tisíc Kč, když do výdajů byla započítána faktura za tisk Uzavřeného díla K. Šafáře. Sjezd získal podporu 65 000 Kč od krajského úřadu a 10 000 Kč od městského úřadu v Hradci Králové.

Jmění spolku na účtech a v hotovosti činilo k 1. 1. 2016 – **569,9 tisíc Kč** a k 31. 12. 2016 – **601,8 tisíc Kč** a zvýšilo se o **31,9 tisíc Kč**.

Dokument Hospodaření_4Q2016 zpracovala paní Ing. Markéta Bayerová.

Rozpočet pro rok 2017 je navržen se ztrátou 247 000 Kč. Základy příjmů tvoří členské příspěvky v předpokládané výši 270 000 Kč a příjmy z prezenčních a internetových aukcí v celkové výši 41 000 Kč. Rozpočet sjezdu v Chrudimi se předpokládá vyrovnaný. Ztráta bude kryta z peněžních rezerv spolku. Je způsobena mimořádnými režijními náklady za pamětní plaketu (141 000 Kč), výstavní rámy (11 000 Kč) a vysokým nájemným (Pyramida 28 000 Kč a Absolutum 22 000 Kč včetně občerstvení).

USNESENÍ VALNÉ HROMADY Spolku sběratelů a přátel exlibris

konané dne 11. března 2017 v Orea hotelu Pyramida v Praze

Valná hromada Spolku sběratelů a přátel exlibris se konala za přítomnosti 122 členů a přibližně 28 hostů podle Listiny přítomných, která tvoří přílohu usnesení z této valné hromady. Valnou hromadu svolal výbor pozvánkou, kterou obdrželi všichni členové počátkem ledna 2017 společně se čtvrtým číslem spolkového časopisu Knižní značka. Podklady pro jednání valné hromady obdrželi členové při prezenci. Valná hromada byla podle platných stanov usnášeníschopná.

1. Valná hromada schvaluje hospodaření spolku v roce 2016 s příjmy 674,9 tisíc Kč a výdaji 643 tisíc Kč, tedy s přebytkem 31,9 tisíc Kč, tak jak je ověřila kontrolní komise.
2. Valná hromada vyslovuje souhlas s činností výboru a uděluje výboru absolutorium.
3. Valná hromada bere na vědomí:
Prezidentem FISAE byl zvolen na kongresu FISAE ve Vologdě pan Karel Urban.
4. Valná hromada zvolila v tajném hlasování s uvedenými počty hlasů pro následující dva roky:
předsedu SSPE: doc. PhDr. Felixe Černocho, CSc., (10)
členy výboru SSPE: Jiřího Hlinovského (79), Ing. Milana Humplíka (50), Ing. Jana Langhammera, CSc. (83), Ing. Marii Moravcovou (36), Miroslava Petříka (45), Mgr. Aloise Sassmanna (42), Karla Urbana (68) a Miroslavu Weisovou (44).
předsedu kontrolní komise: Mgr. Lud'ka Kříže (23)
členy kontrolní komise: Ing. Michalu Davídkovou (58) a doc. Ing. Františka Vaníčka, CSc. (55).
5. Valná hromada zvolila dodatečně přímou volbou paní Ing. Evu Zbořilovou na funkci hospodářky a pokladní, když nikdo ze zvolených členů výboru tuto funkci nebyl ochoten přijmout. Volba byla jednomyslná.
Valná hromada schvaluje rozpočet spolku na rok 2017 s příjmy 642 tisíc Kč a výdaji 889 tisíc Kč, tedy se ztrátou 247 tisíc Kč.
6. Valná hromada žádá nový výbor o vyřešení neúnosně dlouhého přerušování vydávání deklarované edice druhého oficiálního periodika SSPE – Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku, který vyšel naposledy v r. 2013.
7. Valná hromada souhlasí, aby byl uspořádán sjezd SSPE ve dnech 6. – 8. října 2017 v Chrudimi podle programu na pozvánce a pod vedením výboru SSPE a pana Josefa Kouřila.

Valná hromada bere na vědomí informaci o přípravě 37. kongresu FISAE podle bodu 1.12 v návrhu činnosti a ukládá předsedovi organizačního výboru panu Karlu Urbanovi, aby v Knižní značce 3/2017 informoval všechny členy spolku o stavu příprav a organizačním, personálním a finančním zajištění této mimořádné akce.

Valná hromada bere na vědomí, že v roce 2018 nebude uspořádán sjezd SSPE (bude se konat kongres FISAE v Praze) a pro místo sjezdu v roce 2019 přijala návrh pana Mgr. Jakuba Picha na městskou památkovou rezervaci Český Krumlov. Podle digitální prezentace je k tomu vhodný objekt jízdárny v zámeckém parku s kapacitou 600 osob a sousedním restauračním zařízením, včetně parkoviště.

Valná hromada bere na vědomí informaci o přípravě oslav 100. výročí SSPE v roce 2018 podle bodu 1.10 v návrhu činnosti na rok 2017.

8. Valná hromada souhlasí s navrženým programem činnosti výboru pro rok 2017. Valná hromada ukládá výboru, aby využil ve své činnosti náměty, které byly předneseny v diskusi a uvedeny v zápisu z valné hromady, a aby respektoval připomínky kontrolní komise uvedené v kontrolní zprávě. Valná hromada ukládá výboru, aby bez zbytečných odkladů dodal do spolkového rejstříku, vedeného Městským soudem v Praze, usnesení této valné hromady s přílohami.
9. Na základě diskuse v plénu (vystoupení pana Ing. Jiřího Hrušky) doporučuje valná hromada výboru provést důkladnou ekonomickou analýzu předpokládaných příjmů a výdajů pro zdárné konání sjezdu v Chrudimi a kongresu FISAE v Praze a pro finanční zajištění využít možné příspěvky decizní sféry, spoluúčast institucí a sponzorské dary, případně bankovní úvěr.
10. Po diskusi k předneseným zprávám, obecné rozpravě a po hlasování o usnesení, které bylo přijato hlasováním aklamací jednomyslně, byla valná hromada ve 12.40 hodin ukončena.

Za správnost odpovídají: PhDr. Jiří Ort, předseda návrhové komise
doc. PhDr. Felix Černoch, CSc., předseda SSPE

SLOVO PŘEDSEDY

Vlastně spíše několik slov a dokonce i souvětí. Stojíme totiž vpravdě **na prahu nového údobí**, odstartovaného volební valnou hromadou spolu se začátkem letošního jara. Jde o dvouletý funkční interval, totožný s mandátem rekonstituovaného výboru. Jeho konsolidační posláni by mělo kulminovat v roce 2019, kdy se po proponovaném jednoročním přerušení své vrcholné pravomoci sejde spolkový sjezd v Českém Krumlově. Za dirigentský pult příprav se postavil a tak-

tovky organizačního štábu se ujal kolega

Mgr. Jakub Pich.

Považujeme za více než symbolické, že rámec všech našich aktivit a hlavně vývoje vlastního sebevědomí tvoří dvě mimořádně významná, doslova historická jubilea: **100. výročí založení SČUG Hol-lar**, věncené povýšením roku 2017 na *Rok české grafiky* a **100. výročí vzniku našeho spolku**, opravňující nazývat podobně rok 2018 *Rokem českého exlibris*.

Domnívám se – a nikoliv jen já sám – že vše, co hodláme v následujícím dvouletí

plánovat a konat, by se mělo dít právě pod jejich hlavičkami, tudíž i s proklamací a prosazováním jejich ducha. Není to pouze věrnost odkazu předchozích

Felix Černoch, foto Noveský, 2014

generací, ale impuls té současné k jeho rozhojnění pro ty budoucí. Tedy mezník štafetové předávky myšlenek, na nichž stavíme a s nimiž jsme přímo bytostně propojeni.

Abychom tomu dostáli, nezbyvá než zůstat **maximálně čínorodými**. Výrazem postupového plánu budiž usnesení, které jsme 11. března 2017 odhlasovali v břevnovském hotelu Pyramida jako **liniovou směrnicí**. Tudy vytyčená cesta je lemována událostmi, jež její trasu člení do tří úseků měřitelné úspěšnosti:

1. Ještě letos nás čeká mezi 6. a 8. říjnem 2017 tradiční **sjezd v Chrudimi**, kde proběhne na pozadí **XV. triennale českého exlibris**. Organizuje ho letos pardubický sběratel **Josef Kouřil** v koordinaci s PNP v Praze, Chrudimskou besedou a místní radnicí. Připomeňme si v té souvislosti světlou památku dlouholetého čle-

na SSPE Františka Nového, který se o tuto symbiózu zdatně zasloužil. Žel 22. dubna 2017 ve věku nedožitých 79 let náhle opustil naše řady natrvalo.

2. Příští (nesjezdový) rok uvítáme **slavnostní valnou hromadou** v Národním památníku na Vítkově 24. března 2018. Stane se tak v kooperaci s Knihovnou Národního muzea, která za naší participace připraví výstavu exlibris ze svých sbírek. Účastníci valné hromady obdrží společně emitovaný katalog k výstavě, jež bude současně publikací poskytující dějinný přehled o činnosti SSPE. Výbor ocení zasloužilé členy SSPE a pro všechny chystá pamětní plaketu podle návrhu medailéra **Michala Vitanovského**.

3. Vrcholem veškerého snažení, kam upíráme již nejméně od loňska soustředěné úsilí jakožto našeho středobodu, se pak stane **XXXVII. kongres FISAE** v Praze. Uskuteční se na přelomu srpna a září 2018 a má být zahájen společně s vernisáží výstavy historických knižních značek z depozitáře Strahovského kláštera premonstrátů.

Nu a nyní aspoň náznakem o výplni takto přepažovaných etap. Zkusme ji vyjádřit lapidárně ve dvou projekčních oblastech a přiblížit názorně, co nás čeká a nemine, co chceme a čeho bychom se asi všichni pospolu rádi dočkali. Nuže:

1. Existenčně

- *Podstatně rozšířit členskou základnu s tím, že předloženou vizi by se mohlo stát překonání žádoucí hranice 500 registrovaných členů k sjezdovému datu v r. 2019.*

- *Výrazně zlepšit (omladit) věkovou*

skladbu členů s akcentem na přijetí středoškolských a vysokoškolských studentů, zejména výtvarných oborů.

- Zajistit si plnou **finanční soběstačnost**, která dokáže pokrýt smělejší programové cíle, ale i velkorysejší výhody pro členstvo, včetně kolektivního.

2. Existenciálně

- Usilovat o podporu spolkového života, zejména v regionech.

- Posilovat soudržnost členů, a to jak v regionech, tak celostátně.

- Bránit se postupující komercializaci společnosti dovnitř i navenek.

- Otevřít se více veřejnosti a šířit mezi ní grafickou kulturu.

- Vehementněji se prosazovat na mezinárodním poli a obnovovat **světový ohlas českého exlibris**.

Záleží na tom, nakolik se podaří během pouhých dvaceti měsíců přiřadit předstřehným záměrům realizovaný tvar, který spolek přijme za svůj. Pak bychom se nemuseli strachovat o materializaci obsahu těchto myšlenek, jež nejsou psány jen pro papír a jež kolektivním přičiněním nezůstanou toliko na něm. Již předložská **SONDA** masové ztotožnění s nimi potvrdila. Tak proč váhat s přechodem od slov k činům?

Jestliže by se ona **dynamická fáze uvedení v život** měla vyjádřit lapidárně vůdčí výzvou, pak by se dala, mohla i měla vtěsnat stručně do hesla přechodu **od systému akcí k akcím systému!** Jinými větami řečeno a rozvinuto – podpořit právě ony systémové a už existující prvky, respektive dát jim širší smysl a vyšší určení, neboli podrhnout onen jejich význam a znásobit hodnotu jejich přínosu. **Kde začít a kudy se ubírat?** Představa neschází a odstartovaly už i první drobné krůčky.

Jedním z prvních je ujasnění a zavedení **systému spolkového plánování**, na který navazuje souběžně totéž s **informačním systémem SSPE**. Odtud ruku v ruce nutno začít. Této náročné úlohy se ujala nová členka výboru **Ing. Marie Moravcová** z agilní moravskotřebovské sekce. Půjde o sladění obojího takzvaně **shora i zdola**, čili aby **všichni všude věděli, co se kde a kdy děje**. Podobný směr se volí pro **podchycení nadějně tvůrčí a sběratelské mládeže** v zájmu prosté, ale raději rozšířené reprodukce spolku. Do čela snah se postavil další funkcionářský přírůstek, jehož jste navrhli a zvolili, nad jiné kompetentní kolega **Miroslav Petřík z Týna nad Vltavou**. Souběžně se orientuje i na **domyšlení soustavnějšího kontaktu s výtvarnými umělci**, do spolku zapojenými i nezapojenými. Posun by měl spočívat v tom, aby nešlo jen o bilaterální vztah mezi autorem a zadavatelem, ale vyváženou vazbu mezi komunitou grafiků a spolkem, který pro jejich angažmá v něm vytváří příznivé prostředí.

Principiálně musíme **redefinovat** a hlavně podle toho **koncipovat** i uskutečňovat **výstavní politiku**, spadající po dlouhou dobu do referátu **Jiřího Hlinovského**. Tady nelze váhat, když oslava jubileí už je v plném proudu! Již proto, že jinak se nevymaníme sami ze sebe, neopustíme svůj uzavřený kruh a nevstoupíme do povědomí národního, natož zahraničního! Proto se naznačenými okruhy musíme a také budeme zabývat **ještě letos!** Dokonce stylem, který slibuje nejen cílelost postupu, ale současně i jeho výsledný efekt!

doc. PhDr. Felix Černoch, CSc.,
předseda SSPE

GRAFIKA ROKU 2016

Tohoto roku proběhl od 16. 2. do 26. 3. 2017 v Clam-Gallasově paláci v Praze již 23. ročník soutěžní výstavy Grafika roku a současně 22. ročník Ceny Vladi-

lovníky grafiky „klasické“ osloví málo. Jinak, stejně jako v loňském roce, jsou zde opět pěkně uspořádané vitríny věnované grafice menší a jen částečně té drobné. Udělena byla řada cen rozdělených

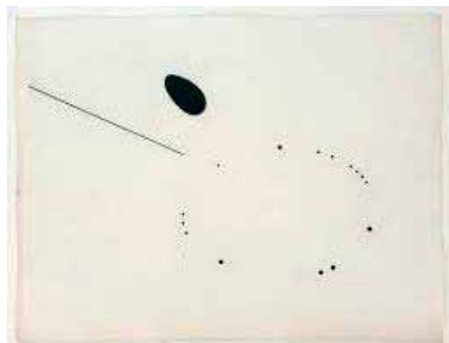
mezi kategorií A – velké formáty, kategorií B – malé formáty a kategorií C – studenty. Hlavní cenu v kategorii A získal barevný dřevorez Jana Jemelky *Zimní let* (viz ilustraci). Porotu oslovila *kultivovaná barevnost a mistrné zvládnutí techniky*, jak je uvedeno v katalogu. Cenu v kategorii B obdržel Petr Štěpán za *Milence* provedené měkkým krytem. Za *zvláště pozoruhodnou grafiku Haf & Hail* v ka-

Jan Jemelka, *Zimní let*, X1, 2016

míra Boudníka. (O ideových základech obou soutěží jsme psali v Knižní značce 2/2008, s. 42.) Od loňského roku pod novým pořadatelským vedením! Je jím pověřena Nadace Hollar! Předseda správní rady Nadace Hollar Ing. Michal Najman v úvodním slovu zdůraznil: „*Grafika roku je důležitá soutěž. Může ovlivnit mnoho umělců a nese s sebou velkou zodpovědnost, které jsme si vědomi. S čistým svědomím mohu říci, že vše děláme naprosto spravedlivě, nestranně a se snahou o maximální transparentnost.*“ Dříve tomu tak nebývalo? Každý si nejdříve výstavu prohlédneme a teprve doma si čteme v katalogu. Dojem z výstavy bez četby katalogu je totožný s dřívějšími výstavami. Hlavní stěny jsou zasvěceny rozměrným grafikám, které nás zcela obklopí. Ano, je to v dnešním pojetí rovněž grafika. Mi-

tegorii C – dřevorez pořízený motorovou pilou (sic!) v kombinaci s linorytem získal cenu Jakub Bachorik. Zřejmě bude třeba se v budoucnu připravit na ledacos. Jako nejlepší tisk z výšky byl ohodnocen dřevorez *Motýlí keř, podvečer* Kláry Stodolové (škoda že není místo představit jeho reprodukci). Jako nejlepší tisk z hloubky

Karel Malich, *C3*, 1969

byl vyhodnocen prořezávaný hlubotisk *Ouverture* Martina Velíška, jako nejlepší serigrafie kolorovaný sítotisk, stříkáací šablony *Podél toku* a jako nejlepší list vytvořený počítačovou grafikou *Mech* Markéty Crhové. Cenu poroty získal Petr Brožka za grafický list *Symetrie* č. 7 zhotovený počítačovou grafikou. Do letošního ročníku bylo přihlášeno 272 prací a vystaveno 147. Cenu Vladimíra Boudníka získal tentokrát Karel Malich (*1924). Podle toho jak K. Malich tvoří, by se V. Boudník asi udělení ceny podivil, ale cena je udělována za avantgardní přístup, takže podle toho ji musíme chápat. Přehled udělených cen V. Boudníka je uveden v katalogu *Laureáti Ceny Vladimíra Boudníka*, který není zatím běžně dostupný.

Josef Chalupský

Pavel Sukdolák se tvorbě exlibris sice vyhýbal, ale úplně se mu to nepodařilo. Šel jsem po stopách jeho grafické tvorby a šťastnou náhodou jsem objevil exlibris z padesátých let se zimním motivem pro A. Jirouškovou (C3+C5, 68:43). A tak k dosud známému exlibris pro Lyru Pragensis z roku 1992 (C3, 68:50) postupně přibýly lístky pro Zdeňka Šímu (C3, 110:85) a Karla Žižkovského (C3, 115:83), oba z roku 2009, a z následujícího roku pro Berta Groenevelda (C3, 120:98) a Jiřího Hrušku (C3, 102:80). Je možné, že existují ještě další lístky, a tak prosím laskavě čtenáře o sdělení takovýchto skutečností. Třeba se nám společně podaří k zářijovým dvaadevadesátinám rodáka z Humpolce, žáka profesorů C. Boudy a pak V. Silovského, tuto část z jeho úžasně grafické tvorby zmapovat.

Jaroslav Štorek

EXLIBRIS PAVLA SUKDOLÁKA

Pavel Sukdolák, C3+C5, 2010

PAVEL HLAVATÝ VE VALAŠSKÉM MEZIŘÍČÍ

Pavel Hlavatý zahájil výstavu *Česko – slovenská grafika 20./21. století* ze sbírek agentury DRIT v prostorách zámku Žerotínů a promluvil na téma *Význam a pozice grafiky ve světě umění*.

Pražská agentura DRIT bezplatně půjčuje ze svých fondů o dvaceti pěti tisících grafických listů pět výstavních projektů uměleckým galeriím, a to nejen v Evropě.

Kurátor sbírky Pavel Hlavatý řekl úvodem, že grafika jako součást evropské vizuální kultury doprovází obyvatele Evropy již přes pět století. Uplatnění dřevorezu v ilustracích a následně vynálezy mědirytiny a dřevorytu znamenaly spolu s knihtiskem kulturní vstup do novověku. Pavel Hlavatý označil tento proces

Pavel Hlavatý, C3, 1981

dokonce jako první kulturní revoluci, kdy s narůstající obecnou vzdělaností rostla i potřeba praktického souznění literatury a výtvarného umění.

Vystavené artefakty byly umístěny v prosklených rámech a návštěvník měl možnost zhlédnout exlibris, která buď zná ze své sbírky nebo z reprodukcí v Knižní značce nebo z jiné odborné literatury, ale určitě ne v takovém množství a přehledu. Výstava byla prodejní.

Součástí výstavy byla beseda o sběratelství exlibris pro širokou veřejnost. Diskusi citlivě vedl pracovník Muzejního a galerijního centra pan Martin Beniček. Pavel Hlavatý pak odpovídal na otázky přítomných, mezi nimiž byli i dva místní členové SSPE. Jedna z aktuálních otázek byla: Jaký vliv bude mít EET na sběratelství exlibris?

Vladimír Pospíšil

NAŠI PŘEDNÍ TVŮRCI EXLIBRIS NA POŠTOVNÍCH ZNÁMKÁCH

Časopis Filatelie 3/2017 uveřejnil informaci o emisním plánu poštovních známek na rok 2018. I když se nepodařilo prosadit poštovní známku k 100. výročí založení SSPE, je pro nás potěšující, že hned první známka roku připomíná autora mnoha poštovních cenin a skoro 1140 exlibris **Jiřího Boudu**. Do podzimní emise *Umělecká díla na známkách* byli vybráni Stanislav Libenský, Paulus Pontius a **Vladimír Komárek**, tvůrce téměř 700 exlibris, jehož nedožitá devadesátina si budeme v roce 2018 připomínat. Máme se tedy na co těšit.

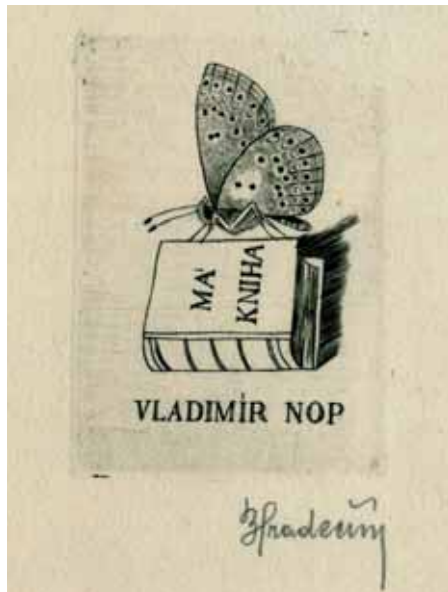
Jaroslav Štorek

České exlibris ze sbírek Mieczysława Bieleně na výstavě v Pedagogické knihovně A. Parczewského v Kališi

V sídle Pedagogické knihovny se 15. února 2017 uskutečnilo slavnostní zahájení výstavy *České exlibris ze sbírek Mieczysława Bieleně*. Vernisáž zahájila Ewa Andrysiak, zástupkyně ředitele knihovny. Následně kurátorka výstavy Anna Wojtyńska (pracovnice oddělení speciálních sbírek) krátce představila biografii sběratele.

Mieczysław Bielen – varšavský knihovník, knihkupec, bibliofil, znalec a sběratel exlibris se narodil v roce 1935. V letech 1963–2002 byl členem Společnosti přátel knihy ve Varšavě, patřil ke členům Spolku milovníků exlibris, který byl činný při Archeologické společnosti, později Společnosti přátel knihy ve Varšavě. V současnosti vykonává funkci místopředsedy Společnosti polských bibliofilů ve Varšavě. Kromě exlibris sbírá také exlibristickou literaturu, akcidenční tisky,

bibliofilská vydání, publikace bibliofilských společností a grafiku. M. Bielené exlibris nejen sbírá, ale také je představuje na výstavách, vypráví a píše o nich s mimořádnou erudicí a zaujetím. Má obsáhlé znalosti o lidech kolem exlibris, tvůrcích

Bohumil Hradečný, C2, 1944

i sběratelích knižních značek. Byl vyznamenán např. Zlatým křížem za zásluhy, vyznamenáním Zasloužilého kulturního činitele, Zlatým vyznamenáním Sdružení polských knihkupců, vyznamenáním Za zásluhy o polskou kulturu. Je čestným členem Sdružení polských bibliofilů a Lodžského sdružení přátel knihy.

Na výstavě bylo prezentováno více než 450 exlibris ze sbírek M. Bielené, vzniklých v rozmezí posledních šedesáti let 20. století. Mezi 58 autory se nacházeli např. A. Antonová, M. Bauer, K. Beneš, C. Bouda, J. Bouda, J. Brázda, Jaroslav Cheben, V. Cinybulk, J. Dudek, V. Fleissig, A. Grmelová, J. Halla, P. Hlavatý, B. Hradeč-

ný, D. Janoušek, L. Jiřincová, V. Kačírek, J. Kaiser, B. Knobloch, P. Kotas, E. Kotrba, J. Liesler, J. Lukavský, M. Manojlín, J. Mařík, O. Mařík-Fils, M. Matouš, P. Melan, Jiří Nepasický, J. Neuwirt, F. Peterka, J. Pileček, L. Rusek, K. Ryvolová, V. Suchánek, K. Šafář, V. Šavel, M. M. Šechtlová, K. Vítečková, J. Vodrážka, O. Vychodilová a J. Weiser.

Na výstavě si bylo možno prohlédnout exlibris zhotovená téměř všemi ušlechtilými grafickými technikami, sběratel se snažil ukázat co nejvíce značek věnovaných Polákům.

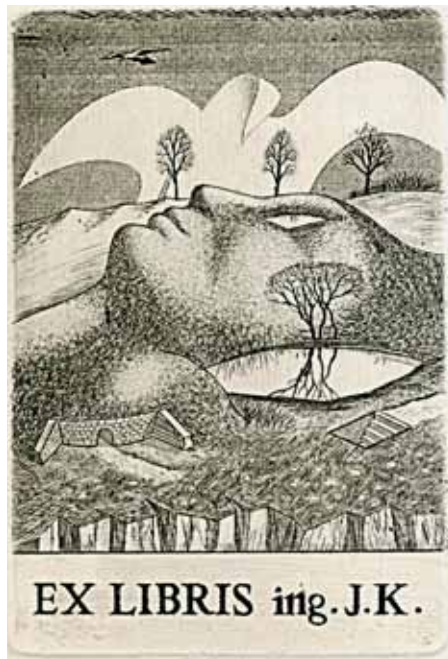
Doplněním prezentované sbírky byly knižní značky z počátku 20. století a také katalogy výstav takových umělců jako Jaroslav Hořánek, Milan Bauer, Karel Šafář, Vladimír Šavel, vydané Spolkem sběratelů a přátel exlibris. Jedna z vitrín také obsahovala několik čísel českého časopisu věnovaného exlibris Knižní značka. Vernisáž výstavy doprovázelo úvodní slovo autora expozice M. Bielené, který hovořil o českém exlibris, o historii vzájemných vztahů českých a polských grafiků a sběratelů. Hosté uslyšeli, že počátky polsko-

Jana Krejčová, X3, 1994

českých kontaktů sběratelů sahají do 30. let 20. století. Po válce v nich pokračovali takoví sběratelé jako Tadeusz Leszner

a Włodzimierz Egiersdorff, následně v 60. letech Antoni Brosz, Stefan Kotarski, Grzegorz Matuszak, nebo M. Bielań. K českým sběratelům spolupracujícím s Polskem pak patřili Otakar Hradečný, Václav Grégr, Józef Ondrusz, Vlasta Opatrná, Ivo Prokop nebo Vratislav Janda.

Jindřich Pileček, C3, 1977

Ke grafikům, kteří mezi sebou udržovali kontakt, patřili především Wojciech Jakubowski, Andrzej Bortowski, Zbigniew Dolatowski, Zbigniew Józwiak, Stanislav Kulhánek, Ladislav Rusek, Jana Krejčová a Zbigniew Kubeczka. Důležitou událostí v polsko-českých kontaktech bylo zorganizování Euroexlibris v roce 1966 v Olomouci. Toto setkání umožnilo umělcům a sběratelům obnovit své vztahy. M. Bielań zdůraznil, že exlibristická tvorba českých grafiků je v Polsku čím dál více známá. Příležitostí k seznámení s ní jsou

přehlídky a soutěže jako Mezinárodní bienále současného exlibris v Malborku, Mezinárodní přehlídka exlibris v Rawiczi nebo Bienále malé grafické formy a exlibris v Ostrově Velkopolském. Ačkoli čeští grafici získali v Polsku mnoho cen a vyznamenání při různých soutěžích v rámci exlibris, byly dosud výstavy českého exlibris organizovány poměrně zřídka.

M. Bielań věnoval kališskou výstavu, která byla dříve vystavena ve Varšavské galerii exlibris, českým sběratelům a umělcům.

Při vernisáži v Pedagogické knihovně v Kališi nechyběli vedle zástupců místní samosprávy, knihovníků, bibliofilů, grafiků také zástupci mládeže – žáci Gymnázia č. 9 v Kališi, kteří se pochlubili školními exlibris. Výstava trvala do 31. května 2017.

Bogumiła Celer

VÝSTAVA DROBNÉ GRAFIKY SBĚRATELE VOJTĚCHA SAMCE

Ke stému výročí narození duchovního Vojtěcha Samce uspořádalo Diecézní muzeum na brněnském Petrově výstavu drobné grafiky z jeho pozůstalosti.

Vojtěch Samec (*17. 8. 1917 v Kloboukách, † 23. 9. 1995 v Mikulově) působil jako kanovník v Mikulově. Členem SSPE byl sice jen krátkou dobu (1984–1989), ale udržoval přátelské styky s četnými umělci. Jeho rozsáhlá sbírka je uložena v Knihovně Biskupství brněnského, která mohla uveřejnit v dubnu až květnu letošního roku jen zlomek; zbytek čeká ještě na zdokumentování a snad i na zpřístupnění. Exlibris, novoročenky a příležitostnou grafiku doplňuje panel s jeho profesní kariérou, další panel seznamuje návštěvníka s autory, kteří vytvořili jeho exlibris. Jde mj. o A. a M. Florianovy, L.

Jandovou, J. Michlíčka, Z. M. Zengera. Listy v linorytu a dřevorytu vyjadřují duchovní svět V. Samce. Po formální stránce odpovídají kritériím kladeným na exlibris; text je nedílnou součástí listu. Žádné umělecké skrývání jména vlastníka do obrazu, žádné neurčitelné monogramy.

Vladimír Pospíšil

BODIO LOMNAGO 2016

Delší čas jsme zde o této soutěži podrobněji nepsali. Naposledy o šestém pokračování (2011) s námětem *Film, náš sen* (Knižní značka 4/2012, s. 117). Sedmá soutěž (2013–2014) s námětem *Poezie, hudba srdce* se konala souběžně s mezinárodním setkáním exlibristů v Bodio Lomnago. Stručně ji v referátu o setkání zmínil M. Humplík (Knižní značka 2/2014, s. 60). V mezinárodní kategorii šla první cena do Japonska k Šito Nišiovi (Shito Nishio). V italské kategorii zvítězil Nino Baudino a v soutěži pro mladé výtvarníky náš **Jan Černoš**. Soutěž obeslalo 371 umělců ze 48 zemí. Osmá soutěž (2016) byla vypsána k hodně zúženému námětu *Hodně štěstí k narozeninám, Itálie!* Měla připomenout sedmdesáté výročí vzniku italské republiky. Opět se konala v souběhu s 3. mezinárodním setkáním v dubnu 2016 ve stejném místě. (To, že je pořádána zmínil M. Humplík v Knižní značce 3/2015, s. 93. Naši umělci o ní byli dokonale informováni obvyklým způsobem, to jest rozesláním přeložených podmínek.) Soutěžící byli opět rozděleni na umělce italské a zahraniční a samostatně na mladé. Poněkud se rozcházejí údaje o počtu účastníků, ale mělo by jich být celkem 268, z toho ze zahraničí 203 z 33 zemí. Účast srovnaná podle zemí je pozoruhodná. Nejvíce je samozřejmě za-

Vladimír Zujev, C3, 2015

stoupena Itálie (65). Ale po ní následují Indie (40!), dále vždy početná Argentina (24), Rusko (22), Mexiko (19), Litva (17), Bělorusko (11) a Ukrajina (10). Ostatní pod deset a jednotlivě. Od nás soutěž obeslali tři umělci. Jejich jména se nám nepodařilo z pořadatelů vytáhnout. Hlavní cenu pro zahraniční výtvarníky získal Rus Vladimír Zujev (Zuev) za exlibris nazvané *Poetično Michelangelovo* (viz přílohu). Mezi Italy vyhrál Ivo Moselle, z mladých obdržela cenu Bulharka Kalina Kraleva. V každé kategorii byla udělena další čtyři čestná uznání a několik dalších ocenění. Josef Chalupský

ANTONÍN ODEHNAL ZEMŘEL

Tato zpráva nás všechny, kdož jsme jej znali, zarmoutila. Netušila jsem, že se tak brzy po otištění článku v Knižní značce 1/2017 k jeho 85. jubileu a výstavě exlibris v Adamově navrátím k jeho osobnosti s tak smutným sdělením.

Jeho rodina uvedla na smutečním oznámení: Akademický malíř a grafik Antonín Odehnal zemřel 20. 4. 2017 krátce po navršení 86 let, po činorodém životě do poslední chvíle naplněném radostí z práce, cestováním, láskou a přátelstvím.

Rozloučili jsme se s ním 27. 4. 2017 v obřadní síni krematoria města Brna. Smuteční projev pronesl ředitel Střední školy umění a designu Martin Lufer. Ocenil svého bývalého profesora a kolegu jako perfektního znalce svého oboru, výborného učitele a zejména chápajícího a čestného člověka, kterého měli studenti rádi.

Je smutné, že takoví lidé nás opouštějí – tací, kterých je tak málo.

Jarmila Janků

ZEMŘEL FRANTIŠEK NOVÝ

Velice nás zarmoutila zpráva o úmrtí promovaného pedagoga Františka Nového z Chrudimi. Narodil se 4. 5. 1938 ve Svatce, ale již od roku 1945 žil v Chrudimi. Absolvoval Pedagogickou fakultu v Hradci Králové a působil jako pedagog v Lidové škole umění v Chrudimi, kde byl od r. 1991 ředitelem. Členem SSPE se stal v roce 1964 a v roce 1984 byl jmenován čestným členem. Byl dlouholetým předsedou Klubu přátel výtvarného umění

v Chrudimi. Zájem o exlibris provázel Františka Nového po celý život. Na jeho jméno vznikla exlibris od vynikajících českých umělců-grafiků, z nichž vynikají například exlibris a novoročenky Zden-

Zdenek Seydl, L1, 1971

ka Seydla. Nezapomenutelné jsou jeho práce organizační při pořádání sjezdů SSPE v Chrudimi, od roku 1971 v tříletých intervalech a ve spojení výstavami českého exlibris (trienále), a jeho podíl na vzniku Kabinetu exlibris v Chrudimi, který se stal součástí Památníku národního písemnictví a spravuje největší sbírku exlibris v České republice. F. Nový se stal v r. 2012 Osobností města Chrudim v oblasti kultury. Kromě veřejných aktivit se věnoval malbě, keramické tvorbě a grafice; uspořádal několik autorských výstav. Inspiraci hledal v rodné Svatce, kam se rád vracel. Zsvěcený článek o F. Novém napsal dr. Miroslav Kudrna do Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku 2003.

Výbor SSPE

PUBLIKACE

■ **Kornélia Vasné Tóth: Ex libris és képkultúra. Modern magyar ex librisek**

(Exlibris a obrazová kultura. Moderní maďarské exlibris)

Vydavatel: Kossuth Kiadó Zrt., Országos Széchényi könyvtár, Budapešť, 2016. Vázaná kniha má 352 strany a váží 1350 g. ISBN 978-963-09-8443-0.

Kniha seznamuje čtenáře s moderním maďarským exlibris a je rozdělena na úvodní textovou část, tematicky dělenou obrazovou část a jmenný rejstřík. Autorka popisuje exlibris jak z hlediska funkčního, tak grafického. Uvádí stručnou historii vzniku prvních exlibris a jejich prvních maďarských objednatelů v době, kdy knižní značka byla svázána společně s knihou.

Dále je stručně popsán zrod moderního exlibris, určeného pro vlepování do knih – nezávislého drobného grafického díla. Není opomíjen ani vznik prvních mezinárodních a národních institucí, spolků, kroužků, časopisů atd. souvisejících s grafikou nebo přímo s exlibris.

Podrobněji je popsána historie vývoje exlibris jak z hlediska tvůrců, tak z hlediska sběratelů v období od první světové války až po současnost.

Obrazová část knihy obsahuje více než 1000 vyobrazení maďarských exlibris ze sbírky Národní Széchényiho knihovny rozdělených do 14 kapitol podle různých témat s jejich stručným popisem na konci kapitoly. Témata jednotlivých kapitol: 1. maďarská literatura, světová literatura, 2. maďarská historie, obecná historie, 3. mytologie, 4. náboženství, církve, 5. výtvarné umění, 6. hudba, tanec, 7. místopis, 8. etnografie, 9. povolání, hobby, 10. heraldika, 11. kniha, 12. fauna, 13. flora, 14. gastronomie.

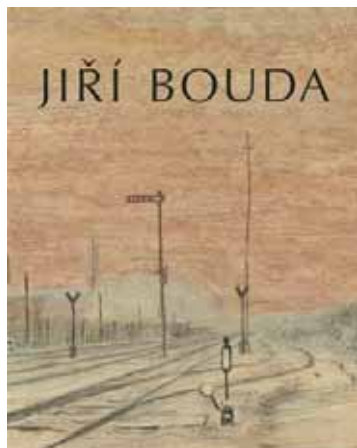
Kniha je ukončena rozsáhlým jmenným rejstříkem.

Autorkou knihy je dr. Kornélia Vasné Tóth, historička kulturních dějin, vědecká pracovnice v oddělení plakátu a drobné grafiky Národní Széchényiho knihovny. Zaměřuje se zejména na exlibris, je členkou představenstva spolku Kisgrafika Barátok Köre (Kruh přátel drobné grafiky), členkou redakce časopisu Kisgrafika (Drobná grafika) a autorkou několika odborných knih o exlibris. Pravidelně publikuje v odborných časopisech, organizuje výstavy a přednášky o exlibris.

Bartolomej Rudas

■ **LUDVÍK LOSOS: JIŘÍ BOUDA. ŽIVOT A DÍLO**

Vítaná kniha! Záhy potom, co Jiří Bouda opustil tento svět (†2015, nar. 1934) vychází tato monografie. Výborná, obsahující vše, co se dá očekávat. Pochází z pera Ludvíka Losose, který Boudovi již v minulosti věnoval publikaci zaměřenou na jeho tvorbu „železniční“ (Jiří Bouda. *Železnice*, Praha, Růžolící chrochtík, 2004). Nová kniha je rozdělena na životopis a dílo. V první části pojednává jak o rodovém, uměleckém původu, tak o Boudových pracovních začátcích na železničním nádraží v Praze-Bubenči a restaurování Langweilova modelu Prahy. Tato část je bohatě ilustrována fotografiemi z rodinného alba, počínaje nejranějším dětstvím. Nádherná je fotografie z ateliéru otce Cyrila Boudy, užitá zde jako frontispis: desetiletý Jiří sedí na židli, podpírá si bradu a soustředěně sleduje tatínka, jak pracuje. Dílo začíná školními a ranými pracemi (1951–1969) a pokračuje volnou tvorbou a tvorbou tematickou

se soubory Pražské mosty, Karlínský viadukt a Nádraží Praha-Těšnov. V tvorbě známkové si snad ani neuvědomujeme, že jsme v letech 1993–1999 lepli na dopisy jeho skromné, nenápadné známky s obrázky chrámů, kostelů, sousoší a měst. Jen v letech 1993–1995 jich bylo devět v hodnotách od 1 do 50 Kč a J. Bouda je až na výjimky sám vyryl do ocele! Exlibris je představeno 37, novoročenek 23. Není zapomenuto na jeho plakáty, modely autíček a vláček a vystřihovánky. Celkem je v knize 547 vyobrazení, a jak je dnes již obvyklé – dokonalých! Kniha je prostě nádherná. „Dýchá z ní na nás Boudův laskavý a vlídný pohled na svět“, jak v úvodu výstižně píše autor knihy. Knihu vydalo nakladatelství NADATUR v Praze začátkem roku

2017. Na obálce knihy je použit výřez z olejomalby *Mrazivé ráno v Bubenci* z r. 1960.

Josef Chalupský

■ 36. žatva slovenského a českého exlibris z tvorby roku 2016

Katalog sestavila Mgr. Ladislava Valášková, Ph.D., vyšel v Hradci Králové, vydaly ho: Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy, České farmaceutické muzeum, SSPE a sekce SSPE v Hradci Králové v roce 2017, má 32 stran a obálku, 44 barevných obrázků, rozměry 21 × 15 cm, tisk Kostelec nad Orlicí tiskárna AG TYP, náklad 120 výtisků, předmluvu napsal Zdeněk Řehák.

36. ročník byl oproti předchozím ročníkům hojněji obelán slovenskými autory (15) díky propagaci Žatvy na Slovensku panem Mgr. V. Chrenkem, zatímco čeští autoři (22) velký zájem o svoji prezentaci na této přehlídce exlibris neprojevili. Tak, jak to přehlídka umožňuje, jsou v katalogu exlibris od vynikajících českých a slovenských autorů až po začínající umělce a studentské práce.

Výstavu trochu degraduje skutečnost, že řada autorů, zejména českých, kteří jsou populární a žádaní mezi sběrateli exlibris, nepovažuje za nutné se výstavy zúčastnit. Zato ale návštěvník výstavy má možnost se seznámit s tvorbou autorů, kteří zatím mezi sběrateli nejsou známí nebo je zatím nezaujali. Ještě uvedu jeden statistický údaj – počet autorů, kteří se kdy zúčastnili této série výstav, už přesáhl 500 a to je úctyhodné číslo a říká nám sběratelům, jak velkým pomocníkem jsou pro nás vydávané katalogy k těmto výstavám.

Hradečtí pořadatelé pokračují svědomitě v práci, kterou započal zakladatel těchto výstav docent Václav Rusek. Svoji iniciativu v této obdivuhodné sérii obohatili v posledních letech o práce studentů středních a vysokých škol. Snad se tím podchytí zájem mladých výtvarníků o exlibris a možná se z nich stanou noví autoři. Je nutno připomenout, že při pořádání i ostatních výstav v Galerii na mostě pomáhají oběťavě hradečtí sběratelé.

Zdeněk Řehák

■ **Bulletin Klubu přátel Hollaru, duben 2017**

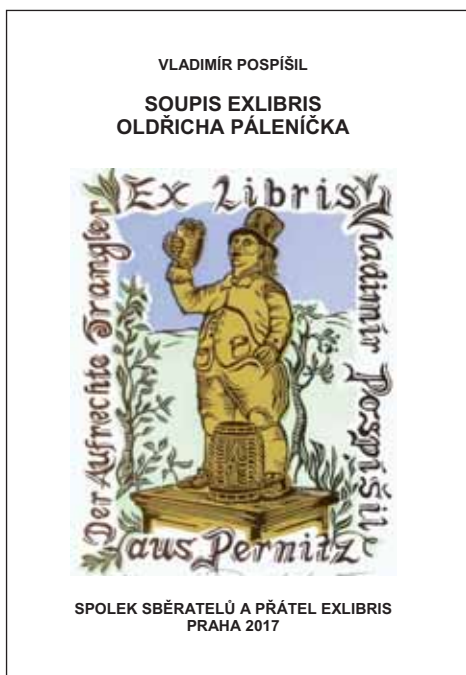
Praha: SČUG Hollar, 2017, 58 s. + obálka, 40 obrázků v textu a 7 na obálce, rozměry 22 × 14,5 cm, tisk Kostelec nad Orlicí tiskárna AG TYP, náklad neuveden. Předmluvu napsal Pavel Piekar. Články: STEHLÍKOVÁ Blanka. *100 let Sdružení českých umělců grafiků Hollar*; KAVAN Jan. *Sklenářova škola*. SIVKO. Pavel. *Jubileum za jubileem. Lásky Jana Hladíka*. Jan Kavan. *Bývalí Hollaristé, statní junáci!* SUCHÁNEK Vladimír. *Josef Paleček –85. O Jiřím Altmannovi*. ŽIŽKOVSKÝ Karel. *Toulky krajinou vzpomínek*. LAUFROVÁ Alena. *Jubilantky Hollaru*. KROPÍK Karel. *Jiří Slíva*. Kronika. Rok grafiky 2017. Grafika roku 2016 – Ocenění hollaristé. Bulletin vyšel v grafické úpravě Pavla Sivka. Jako zajímavost je reprodukováno 50 zápalkových nálepek s grafikami členů Hollaru, které byly lepeny na zápalkové krabičky u příležitosti 50. výročí SČUG Hollar.

■ **Venc, S.: Soupis exlibris Zdeňky Kabátové-Táborské**

Soupis obsahuje 31 položek z let 1986 až 1999. Soupis je tištěn na 4 stranách se 2 reprodukcemi exlibris. Je připojen stručný životopis Z. Kabátové-Táborské a výběr z literatury. Formát A5, 4 strany. Soupis vydal SSPE v omezeném nákladu 80 kusů v r. 2017. Zájemci jej mohou obdržet na vyžádání na adrese redaktora Knižní značky. *V oblasti příležitostné grafiky se věnovala více novoročenkám, jichž vytvořila od počátku 60. let více než 50, a to leptem, suchou jehlou, dřevorytem, linorytem aj. V 80. a 90. letech provedla nejméně 30 exlibris leptem, suchou jehlou a dřevorytem, z nichž více patří přátelům doma i v zahraničí než sběratelům.*

■ **Pospíšil, V.: Soupis exlibris Oldřicha Páleníčka**

Soupis obsahuje 81 položek z let 1985 až 2016. Soupis je tištěn barevně na 8 stranách se 4 reprodukcemi exlibris. Je připojen životopis autora s popisem jeho díla a seznam majitelů exlibris. Formát A5, 8 stran. Soupis vydal SSPE v omezeném nákladu 80 kusů v r. 2017. Zájemci jej mohou obdržet na vyžádání na adrese redaktora Knižní značky. *Knižní značky nabídl O. Páleníčkovi nové možnosti tvorby v oboru užité grafiky při realizaci uměleckého záměru v malém formátu a ve spojení se jménem objednavatele. Esteticky působící celek se stal pro něho důležitou výzvou jako ostatně pro další umělce. Zásadní vliv na Páleníčkovu tvorbu exlibris měli sběratelé MUDr. R. Příbyš a Ing. Jiří Soukup, kteří ho také dovedli do řad členů SSPE.*

■ **Pospíšil, V.: Soupis exlibris
Güntera Hujbra**

Soupis obsahuje 135 položek z let 2008 až 2016. Soupis je tištěn barevně na 8 stranách se 2 reprodukcemi exlibris. Je připojen životopis autora s popisem jeho díla a seznam majitelů exlibris. Formát A5. Soupis vydal SSPE v omezeném nákladu 80 kusů v r. 2017. Zájemci jej mohou obdržet na vyžádání na adrese redaktora Knižní značky.

Při studiu grafické tvorby našich i zahraničních grafiků se hned v počátku rozhodl pro techniku tečkované suché jehly. U této grafické techniky se výsledný obraz skládá z tisíců miniaturních teček v matici. Obraz propracovává do nejmenšího detailu, a jak sám říká, podílí se na něm preciznost konstruktéra s uměleckým citem výtvarníka.

■ **Pospíšil, V.: Soupis exlibris
Jany Ondrušové-Wünschové**

Soupis obsahuje 90 položek z let 1981 až 2014. Soupis je tištěn barevně na 8 stranách se 2 reprodukcemi exlibris. Je připojen životopis autorky od Ing. arch. P. Haimanna, stať Škrábaná litografie – můj osud od J. Ondrušové a seznam majitelů exlibris. Formát A5. Soupis vydal SSPE v omezeném nákladu 80 kusů v r. 2017. Zájemci jej mohou obdržet na vyžádání na adrese redaktora Knižní značky.

Škrábaná litografie je jednou z nejnáročnějších grafických technik, a to jak na zpracování výtvarníkem, tak na tisk uměleckým tiskařem. Kresba i text musejí být při tomto přímém tisku z kamene zrcadlově převrácené. Někdy se mi zdá, že je kámen živý a má své vrtochy, dovede pozlobit, ale přesto mně skýtá velké potěšení při zdařilém výsledném tisku.

VLADIMÍR POSPÍŠIL
**SOUPIS EXLIBRIS
GÜNTERA HUJBRA**

SOPEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS
PRAHA 2017

VLADIMÍR POSPÍŠIL
**SOUPIS EXLIBRIS
JANY ONDRUŠOVÉ-WÜNSCHOVÉ**

SOPEK SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS
PRAHA 2017

■ Karel Šafář. **Soupis exlibris a drobné příležitostné grafiky 1971–2016**

Edice soupisů exlibris Uzavřené dílo. Svazek 8. Praha: SSPE, 2017, 48 stran a obálka, 28 obrázků v textu, 1 fotografie K. Šafáře, 2 obrázky na obálce, 21 × 15 cm, tisk Kostelec nad Orlicí tiskárna AG TYP, 250 výtisků (z toho 100 výtisků s grafickou přílohou, kterou darovali Jan a Karel Martincovi), ISBN 978-80-904444-9-2. Autorem soupisů exlibris (335 položek) a novoročenek (196 položek) je Jaroslav Štorek. Autory doprovodných textů jsou Karel a Jaryna Šafářovi. Redaktorem edice Uzavřené dílo je Ing. M. Humplík. Soupis je doplněn stručnou biografií, výběrem z literatury, soupisem grafických souborů, soupisem bibliofilii a soupisem ilustrací. Hlavní autorský podíl na vzniku této půvabné a sběratelsky užitečné publikace má pan Jaroslav Štorek, který se grafickému dílu Karla Šafáře soustavně věnuje již mnoho let. Lgh

ČASOPISY

■ **BOEKMERK, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 55/2017**

Tímto číslem končí patnáctidílná série připomínající významné tvůrce exlibris z minulých dob: z Jižní Ameriky dvěma jmény a z Austrálie jmény čtyřmi. Škoda, že se již nemůžeme těšit na „klasickou“ tvorbu. Třetím dílem pokračuje Melancholie v moderním exlibris, i když je melancholický (?) tentokrát prý spíše černý humor. Mezi 16 představenými exlibris jsou exlibris od **J. Pilečka, H. Horákové, O. Kulhána a M. Hlinky**. Již dvakrát vyšel v Boekmerku seznam v současnosti dosažených cen na trhu s exlibris. Nyní potřetí s položkami od 100 euro výše. Uvedeno je celkem 63 knižních značek. Nejvyšší cenu zaplatil sběratel za exlibris Marka Severina a to 1120 euro! Na druhém místě je lístek **Albína Brunovského** za 500! Z našich výtvarníků se nad 100 Euro prodala exlibris **Alfonse Muchy, Oldřicha Kulhána, Stanislava Kulhána a Adolfa Borna**. Z výtvarníků jsou představeni Belgičanka Stien Bekaertová, Holanďan Frans van der Veen, Armén Sahak Čibukchjan (Chibukchyan) a Číňan Čao Fang-tün (Zhao Fangjun). Krátce je pojednáno o výstavě grafického díla Enka de Kramera, pořádané loňského roku v Sint-Niklaas. Mezi osmi novinkami je jedno exlibris od nás od **Zdeňka Jandy** a dvě ze Slovenska od **Zdeňka Bugáně a Kataríny Vašíčkové**, členky SSPE. Jako obvykle je úžasné exlibris Estonce Lembita Löhmuše, jehož jemné rytiny nemají dnes mnoho konkurentů. Je pojaté jako vzpomínka na Albína Brunovského s jeho portrétem. Číslo končí recenzí sbírky básní holandské grafičky Cyriel Gladinesové *O živých a mrtvých* (De levenden. De doden) z roku 2016, zachycující vztah poezie a exlibris.

*Na závěr něco, co by patřilo na začátek. Týká se to totiž úvodníku a není to nic příjemného. V loňském roce se v Hasseltu v Belgii konal výměnný den. Známému výtvarníku Hedvigu Pauwelsovi byl při něm odcizen kufřík se vším, co měl pro ten den nachystáno, včetně peněz. Kufřík ukradli dva lidé, kteří předstírali zájem a využili nestřeženého okamžiku. Byli to Východoevropané. Tak řečeno! Policie nic nezjistila. Kromě soucitných slov s H. Pauwelsem je úvodník od K. Visserse zcela zaplněn úvahami, zda z toho může vzniknout ztráta důvěry a soudržnosti, a píše se i o možnosti vyprovokování „rasistického reflexu“ (sic!). Na frontispisu k článku jsou tři exlibris, dvě od H. Pauwelse a jedno od **Evy***

Haškové, vytvořené pro něho. Je na něm žena, Eva, které podává ďábel jablko. Odkud pochází ďábel, se můžeme dohadovat. Odkud pocházeli pachatelé, nevíme.

Josef Chalupský

■ **EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 97, 1/2017, Finsko**

Je představena finská grafička a sochařka Anna Arminen (*1979). Statě o heraldických exlibris pokračují svojí 4. částí. Je připomenut finský architekt Juha Lankinen (1937–2015) a jeho exlibris a pojednáno o exlibris příslušníků obchodnické rodiny Stockmannů v Helsinkách. Finský malíř a grafik Simo Hannula (1932–2016) užíval techniku leptu; je reprodukováno jedno jeho exlibris. Jako obránce vlasti je připomenut Pentti Partanen (1922–2005); vlastnil rovněž exlibris. Harry Sprenger (*1941) z Konstance, psychiatr, se věnuje grafické tvorbě a exlibris. V časopisu jsou reprodukována exlibris P. Melana a J. Slívy. Lgh

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze** se konala dne **16. 3. 2017** v restauraci Therapy v Praze 1 za řízení předsedou F. Černochem a za účasti čtyř členů výboru. Spolek vydal v omezeném nákladu soupisy exlibris autorů: Günter Hujber, Zdeňka Kabátová-Táborská, Jana Ondrušová-Wünschová a Oldřich Páleníček; zasílány budou zájemcům a českým institucím pro archivaci..

■ **Výborová schůze** plánovaná na **27. 4. 2017** se nekonala, když většina z členů výboru odjela na sjezd Německé exlibristické společnosti.

■ **Výborová schůze** se konala dne **25. 5. 2017** v restauraci Therapy v Praze 1 za řízení předsedou F. Černochem a za účasti sedmi členů výboru a hosta, Ing. Bayerové. Letošní sborník vyjde v redakci Ing. Humplíka ke sjezdu v Chrudimi. Program v Chrudimi bude obohacen o výstavu italského exlibris. Po slavnostní valné hromadě a vernisáži výstavy exlibris dne 24. 3. 2018 v Památníku na Vítkově bude pro zájemce uspořádána společná večeře s možností výměny exlibris v blízkosti Vítkova. Ocenění členové SSPE obdrží na slavnostní valné hromadě děkovný list a grafiku.

Výbor SSPE

■ **Vážení členové SSPE!**

Nezapomeňte se ještě dodatečně přihlásit na sjezd SSPE, který pro vás připravují pan Josef Kouřil a pracovníci Chrudimské besedy, spojený s vernisáží **XIV. trienále českého exlibris v Chrudimi**. Sjezd se koná ve dnech 6. až 8. října 2017. Pozor změna! Účastníci sjezdu obdrží grafický list Jiřího Slívy, nikoliv Milana Bauera. Na sjezdu budete mít možnost si vyzvednout Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2017, jehož redaktorem je Ing. M. Humplík.

Děkujeme všem členům, kteří zaplatili včas (do 31. března 2017) **členské příspěvky SSPE**. Stále nám však chybějí členské příspěvky od přibližně jedné třetiny členů. Zkontrolujte si, zda máte členský příspěvek zaplacený, a nepřidělávejte nám práci s urgencemi nezaplacených příspěvků. Pokyny pro placení členských příspěvků na rok 2017 naleznete v Knižní značce 4/2016, s. 140.

Výbor SSPE

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 6, 110 00 Praha 1

19. 7. – 13. 8. 2017

Jan Kavan

16. 8. – 10. 9. 2017

Mladá grafika, studentské práce,
Fakulta umění Ostravské univerzity

13. 9. – 8. 10. 2017

100 let Hollaru

Galerie na mostě, Akademika Heyrovského 1203/8, Hradec Králové

4. 9. – 29. 9. 2017

Sport v drobné grafice (ze sbírky J. Hlinovského)

30. 10. – 25. 11. 2017

Karel Musil ml. a st. – grafika

Národní technické muzeum, Kostelní 42, Praha

31. 5. 2017 – 4. 2. 2018

Mezi uměním a řemeslem. Grafické techniky
ve stoleté historii SČUG Hollar

Galerie Malšice, Malšice 58, okres Tábor

14. 6. – 31. 8. 2017

Sport v grafice (ze sbírky J. Hlinovského)

Městská knihovna Klatovy, Balbínova 59

11. - 29. 9. 2017

České exlibris (ze sbírky J. Langhammera)

Galerie Evropského domu, náměstí Republiky 12, Plzeň

3. – 27. 10. 2017

Rok české grafiky
Sto let od založení SČUG Hollar

ZMĚNY ČLENSTVÍ

■ **NOVÍ ČLENOVÉ:** 110723 MUDr. Martin BOHATÝ, Vackova 1740/68, 612 00 Brno; 10722 Mgr. Monika BRCHELOVÁ, u Elektry 650/2, 198 00 Praha; 10720 Petr JANOVSKÝ, Úkolky 845, 696 81 Bzenec; 10721 Josef MÜNZBERGER, Nad Tubovou 1191/15, 150 00 Praha.

■ **OBNOVENÉ ČLENSTVÍ:** 10204 Zdenka MATĚJKOVÁ, Palackého 1788/2, 750 02 Přerov.

■ **ZMĚNA ADRESY:** 10047 PhDr. Zdeněk ČUBRDA, Podolská 451/38, 147 00 Praha; 10232 PhDr. Zdeněk NĚMEC, Na Jarově 2671/3, 130 00 Praha; 40004 Kabinet ex libris PNP, Mgr. Lenka Nováková, Městský park 274, 537 01 Chrudim.

■ **OPRAVA ADRESY:** 10713 Ing. Jana PARÝZKOVÁ, Štefánikova 408, 533 41 Lázně Bohdaneč.

■ **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 10045 Jaroslav ČERNÝ z Letů.

■ **ZRUŠENÍ ČLENSTVÍ PRO NEPLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ:** 10681 David BOUŠA z Chotýšan, 10703 Šárka HOLÁ z Kladna.

■ **ZEMŘELI:** promováný pedagog František NOVÝ z Chrudimi (†22. 4. 2017), akademický malíř a grafik Antonín Odehnal z Brna (†20. 4. 2017).

**Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937
Spolek sběratelů a přátel exlibris, založený v roce 1918,
se sídlem: Zelenečská 129/34, Hloubětín (Praha 14), 198 00 Praha.
Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.
Poštovní adresa: P. O. BOX 645, 111 21 Praha 1.
IČ 00443522. Webové stránky: www.sspe.cz.**

Číslo účtu/Konto:

87951/0300 v měně CZK, Československá obchodní banka a. s.,
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Číslo účtu/Konto:

IBAN: CZ02 0300 0000 0002 3224 2690, SWIFT/BIC: CEKOCZPP v měně EURO, Československá obchodní
banka a. s., Radlická 333/150, 150 57 Praha 5.

Předseda: **doc. PhDr. Felix Černoch, CSc.**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: cernochvip@seznam.cz.

Mobil: 774 193 607.

Jednatel: **Karel Urban**, Na Vyhlídce 291, 252 06 Měchenice.

E-mail: urbankm@tiscali.cz.

Telefon: 251 566 517.

Mobil: 728 150 639.

Hospodářka: **Ing. Eva Zbořilová**, Hvězdoslavova 510/27, 149 00 Praha.

E-mail: zboveva@gmail.com.

Mobil: 608 313 859.

Redaktor Knižní značky a členská evidence: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň.

E-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Telefon: 377 265 076.

Seznam příloh:

katalogové listy: Karel Demel, Josef Lada, Ladislav Rusek a Kateřina Vítečková.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 2/2017

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň,

e-mail: langhammer.jan@o2active.cz.

Redakční kruh: doc. RNDr. Josef Chalupský, PhDr. Jiří Ort a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller a Mgr. David Polčák.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

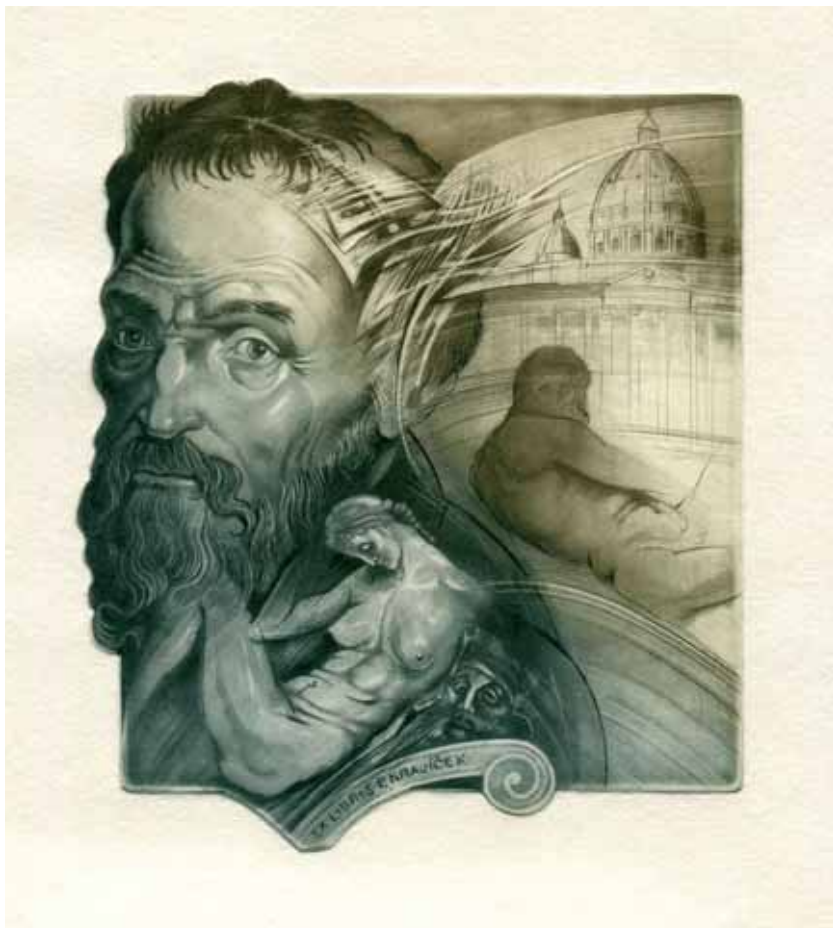
Náklad 520 výtisků.

Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris v Praze, Zelenečská 129/34, 198 00 Praha.

ISSN 1211-3840.

Rozesílá Postservis Praha.

Toto číslo vyšlo 30. 6. 2017. Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 8. 2017.

Karel Musil, Michelangelo, Ex libris P. Krajiček, C4+rulety, 2017

Jiří Brázda, Představení II, EXL M. Bielení, C2+C4+C7, 2011

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Obrázek na titulní straně:
Jiří Brázda, Čarování, EXL J. Ort. C2+C4+C7, 2016.